

صنایع نساجی در حال احتضار

نوشته دکتر منوچهر کیانی

۱- گزارش مدیرکل صنایع نساجی و پوشاک وزارت صنایع

سرکار خانم گلنار نصراللهی مدیرکل صنایع نساجی و پوشاک وزارت صنایع در یک مصاحبه مطبوعاتی اعلام کرد که در سال گذشته ۳۲۸ میلیون دلار محصولات نساجی به بازارهای جهانی صادر شد و پیش‌بینی می‌شود این رقم در سال جاری به ۵۶۰ میلیون دلار برسد.

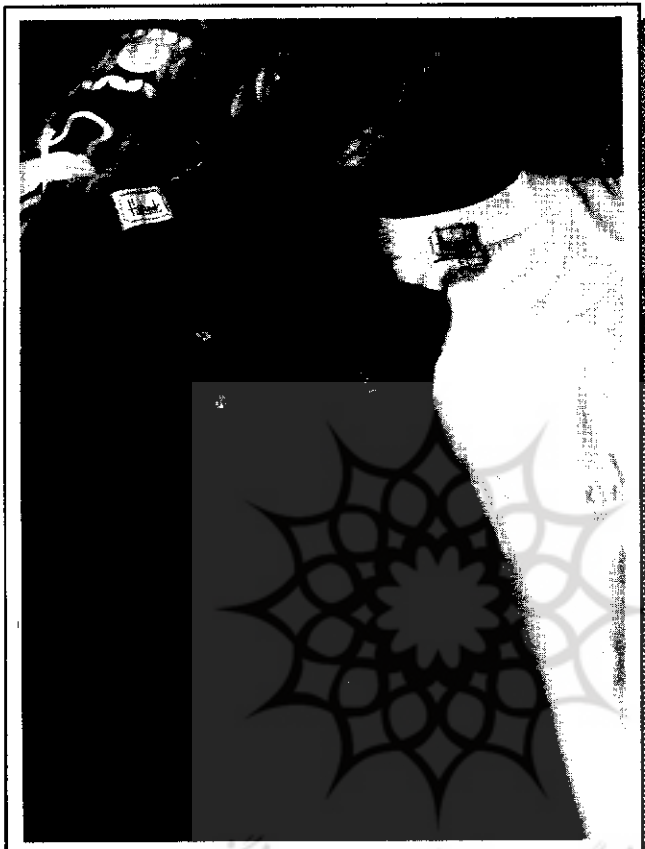
ایشان همچنین گفت، و خبرنگاران نوشتند (رسالت ۳۰ فروردین ۱۳۷۷): «در سال گذشته ۹ طرح مهم صنایع نساجی با هزینه ارزی ۷۲ میلیون دلار راه‌اندازی گردید که اشتغال‌زائی بالغ بر ۱۷۰۰ نفر را به دنبال خواهد داشت... در سال جاری نیز ۵ طرح تولید پارچه چادر مشکی، بازیافت پنبه، نخ پنبه‌ای و الیاف مصنوعی به بهره‌برداری خواهد رسید.»

خانم نصراللهی سپس گزارش داد که «در سال گذشته ۲۸۴ میلیون دلار ارز برای تامین مواد اولیه و قطعات موردنیاز صنایع نساجی کشور پرداخت گردید.»

ایشان سپس اعلام کرد: «پیش‌بینی می‌شود در سال جاری تنها ۱۰ درصد از ارز موردنیاز (حدود ۳۰ میلیون دلار) توسط وزارت صنایع (بخوان بانک مرکزی) تخصیص یابد و مابقی از طریق بازار بورس تامین خواهد شد.»

سرکار خانم مدیرکل صنایع نساجی در مورد وضعیت تولید گفت: «در سال گذشته ۱۰۰ هزار تن الیاف مصنوعی تولید گردید که نسبت به سال ۷۵ حدود ۴ درصد رشد نشان می‌دهد، همچنین میزان تولید پارچه‌های پنبه‌ای و الیاف مصنوعی ۸۵۰ میلیون متر مربع بوده که نسبت به سال ۷۵ تغییری نداشته است.»

ایشان در پایان یادآور شد: «به شورای اقتصاد پیشنهاد گردید تا مبلغ ۲۰۰ میلیون

واردات بی رویه پارچه و لباس‌های دوخته شده یکی از عوامل نابسامانی‌های حاکم بر صنعت نساجی کشور است.

رسید. میزان تولید الیاف مصنوعی در سال گذشته ۴ درصد نسبت به سال ۱۳۷۵ افزایش نشان می‌دهد. در سال گذشته تولیدات پارچه‌های پنبه‌ای و الیاف مصنوعی به اندازه سال ماقبل بوده است.

تولیدکنندگان منسوجات، پوشاک، چرم و غیره در این رشته از صنعت فقط ۱۰ درصد ارز موردنیاز خود را از وزارتخانه دریافت خواهند کرد و مابقی نیاز خود را می‌توانند از طریق خرید واریزنامه در بورس اوراق بهادار تامین کنند، لذا از این بابت، یعنی تهیه ارز خیالشان راحت باشد چرا که می‌توانند از چشمه لایزال «واریزنامه‌های

ارزی» که متأسفانه نه میزان آن و نه قیمت آن معلوم است، عطش ارزی خود را بدون زحمت مرتفع سازند. به عبارت دیگر، در «دنیای» بخش صنعت نساجی همه چیز مرتب و خوب است و مشکلی، عدم تعادلی و یا نارسایی و کمبودی وجود ندارد.

ایراد این بیانات و ترسیم کردن چنین تصویری از صنعت نساجی توسط مدیرکل صنایع نساجی وزارت صنایع خیلی بعید است، چون خود ایشان در مصاحبه‌ای که در تاریخ ۲۷ آبان ماه ۱۳۷۶ انجام شد به مشکلات عدیده، و بعضاً بنیادی صنعت نساجی اشاره کرد و تقاضای رفع

دلار ارز برای —سوزازی، بازسازی ماشین‌آلات و تجهیز صنایع نساجی اختصاص دهد...» حال اگر فردی که به وضعیت نساجی کشور آشنا نیست و عملکرد اقتصاد را در چند سال گذشته، به خصوص در سال قبل، نمی‌شناسد (صرفنظر از این که در چه موقعیتی و مقامی است) این گزارش مدیرکل صنایع نساجی را بخواند، فکر می‌کند صنایع نساجی کشور هیچ مشکلی ندارند. این بخش از صنایع کشور در سال گذشته ۳۲۸ میلیون دلار صادرات داشته و احتمالاً در سال جاری با افزایش بیش از ۷۰ درصد به مرز ۵۶۰ میلیون دلار خواهد

آنها را از مسئولین سایر ارگانها داشت.

شاید هم مصاحبه ایشان «پیش درآمدی» بر همایش «فرصتها و تنگناهای صنایع نساجی ایران» که چند روز بعد تشکیل شد، بود وزمینه را برای نطقی نه چندان هشداردهنده در باره صنعت نساجی توسط وزیر صنایع کشور آماده می‌کرد. البته مصاحبه مدیرکل وزارت صنایع نیز می‌تواند تا حدودی جواب انتقادات و مشکلاتی باشد که توسط دبیر انجمن صنایع نساجی چند روز قبل از مصاحبه خانم نصراللهی انجام شد.

۲- گزارش دبیر انجمن صنایع نساجی

آقای مهندس جمشید بصیری دبیر انجمن صنایع نساجی کشور که در ضمن سمت دبیری و سازماندهی همایش فرصتها و تنگناهای صنایع نساجی ایران راعهددار بود، حدود یک‌هفته قبل از برگزاری این سمینار در یک مصاحبه مطبوعاتی اعلام کرد: «واردات بی‌رویه محصولات خارجی، مشکلات صادرات و اشیاع بازار داخلی موجب عدم فروش بسیاری از تولیدات و انباشت بیش از ۱۰۰ میلیارد ریال (۵۵ میلیارد تومان) محصول تولید شده در انبارهای کارخانه‌های نساجی و پوشاک شده است.»

وی همچنین گفت که: «با تشدید مشکلات تولید در کارخانه‌ها، طی شش ماه گذشته حدود ۱۷ واحد نساجی و پوشاک به طور موقت و یا دائم اقدام به توقف تولید و تعطیلی نموده‌اند...»

در گفتگو با خبرنگاران، دبیر انجمن صنایع نساجی همچنین هشدار داد:

«در حال حاضر به دلیل مشکلات حاکم بر تولید و صادرات، به طور میانگین حدود ۴۵ درصد در برخی موارد حتی کمتر از ۲۰ درصد ظرفیت کارخانه‌های نساجی و پوشاک کشور فعال است که به هیچ وجه قابل قبول نیست...»

ایشان در پایان مصاحبه خود با تأثر و گله‌مندی گفته بود: «متأسفانه هیچ سازمان و نهاد رسمی در کشور از کارخانه‌هایی که با مشکل تعطیلی مواجه هستند، حمایت نمی‌کند.»

۳- بررسی وضعیت اسفناک صنایع نساجی

آنچه خانم مدیر کل صنایع نساجی بیان کرد، صحیح و درست است، «قسمتی از حقیقت است، اما نه تمام حقیقت». آن چه دبیر انجمن صنایع نساجی در مصاحبه خود اعلام کرد، عین واقعیت است، ولی کافی نیست تا عمق فاجعه را آشکار سازد! هشدارهای ایشان زنگ خطری است، اما ناقوسی نیست که مسئولین به خواب رفته را بیدار کند و متوجه وظیفه خود سازد. ابراز تأسف ایشان و سایر کارفرمایان از وضعیت به وجود آمده، آن قدر نافذ نیست که موجب اخذ تصمیمات جدید درجهت بهبود اوضاع صنایع نساجی شود. گلابیه‌ها، شکوه‌ها و حتی فریادهای اعتراض‌آمیز صاحبان صنایع نساجی، صنایع سیمان، صادرکنندگان، پیمانکاران و کشاورزان و غیره که با مشکلات عدیده و نابودکننده مواجه هستند، نه فقط بازتابی نمی‌یابد، بلکه به وادی فراموشی سپرده می‌شود.

صنایع فعال هستند. تنها ۴۰ درصد از صنایع نساجی در اصفهان مستقر است که ۲۵ درصد محصولات کشور را تولید می‌کند.

از صدر اسلام، بخصوص از زمان حکومت صفویه، پارچه سیاه و چادر مشکی برای ما شیعیان ارزش خاصی دارد و امروزه نیز چادر سیاه را حجاب برتر می‌دانند و کمتر دختر و زن ایرانی پیدا می‌شود که حداقل یک یا دوچادر سیاه نداشته باشد و هیچ پسر و مردی را نمی‌توان یافت که حداقل یک پیراهن مشکی نداشته باشد.

معهداً، هرچند ظرفیت نصب شده ماشین‌آلات نساجی در کشور حدود ۱/۳ میلیارد مترمربع انواع پارچه‌های پنبه‌ای و الیاف مصنوعی است، ما هنوز قادر نیستیم حتی یک متر مربع هم پارچه سیاه چادری تولید کنیم.

ارقام واردات پارچه مشکی برای دوخت چادر سیاه در سالهای گذشته نشان می‌دهد که میزان مصرف آن در سال حدود ۶۰ میلیون متر بوده است و ما هر سال حدود ۱۰۰ میلیون دلار فقط

صنایع نساجی

قدیمی‌ترین صنایع کشور است، معهداً به جای اینکه امروزه دوره بلوغ خود را طی کرده و از رشد متناسبی برخوردار باشد، بعضاً دارای فرسوده‌ترین ماشین‌آلات بوده و علاوه بر مشکلات فراوانی که دامن‌گیر تمام صنایع است، مسائل خاص خود را دارد.

دردوران مشروطیت، تولید پارچه‌های «وطنی» و سپس استفاده از آنها، یعنی پوشیدن لباسهای «وطنی»، سمبل استقلال به حساب می‌آمد. از آن زمان تاکنون جمعاً حدود هفت هزار واحد کوچک و بزرگ نساجی، پوشاک و چرم در کشور ایجاد شده است. یک سوم نیروی شاغل کشور در بخش صنعت یعنی حدود ۶۵۰ هزار نفر در این رشته از

شرکت صنایع بزرگ هواکش

«با مسئولیت محدود»

تلفکس دفتر مرکزی: ۸۸۳۱۲۳۹
تلفن کارخانه: ۳۴۹۷ (۰۲۵۶۵۲۲)

برای واردات چادر سیاه پرداخت می‌کنیم. محاسبات کارشناسان دلالت بر آن دارد که با یک سرمایه‌گذاری ارزی ۶۰ تا ۸۰ میلیون دلار، بعلاوه هزینه‌های ریالی، می‌توان یک واحد تولید پارچه‌های مشکی در ایران تاسیس کرد که جوابگوی نیاز کنونی (۶۰ میلیون مترمربع) باشد و از واردات سالانه و مرتب پارچه چادری بی‌نیاز شد.

با علم به این موضوع، از چند سال پیش کارخانه حجاب وابسته به بنیاد مستضعفان در شهر کرد احداث شده و به احتمال زیاد بهره‌برداری از فاز اول این کارخانه در سال جاری آغاز می‌شود. در این فاز فقط ۱۰ میلیون مترمربع پارچه مشکی تولید خواهد شد. این تولید قابل افزایش به حداکثر ۲۰ میلیون مترمربع خواهد بود. بهره‌برداری از فاز اول این کارخانه به این دلیل به تاخیر افتاد که مبلغ ۱۵ میلیون دلار هزینه ارزی آن به آسانی قابل تهیه نبود! مدیریت کارخانه در دی ماه ۱۳۷۴ اعلام کرد که توانسته با کوشش زیاد مبلغ ۷/۸ میلیون دلار آن را به صورت «فاینانس» تامین کند و کارخانه برای ادامه کارها منتظر تهیه مابقی مبلغ ارزی است؛ پس از سه سال گویا این مبلغ فراهم شده است.

چرا تمایل به واردات؟

اگر فرض کنیم که از سال اول انقلاب تاکنون سالانه فقط ۷۵ میلیون دلار برای واردات چادر مشکی (بدون پارچه سیاه برای پیراهن و یا مصارف دیگر) ارزش پرداخته‌ایم، در طول هیجده سال گذشته جمعاً ۱ میلیارد و ۳۵۰ میلیون دلار برای واردات چادر سیاه ارزش هزینه کرده‌ایم. حال اگر بازهم فرض بگیریم که در سال سوم بعد از انقلاب سریعاً در طول دو سال یک کارخانه

نساجی برای تولید پارچه چادری با قیمت حداکثر ۱۰۰ میلیون دلار احداث می‌کردیم، در طول سیزده سال گذشته نزدیک به یک میلیارد دلار صرفه‌جویی ارزی می‌داشتیم.

این مثال مشکل اساسی صنایع نساجی را نشان می‌دهد. در این مشکل سایر صنایع نیز مشترک هستند، وضع تولید و واردات لامپ، باطری، لاستیک و خیلی از اقلام موردنیاز مردم همین گونه است. حال چرا میل به واردات زیاد است و به جای تولید در داخل برای رفع نیاز مردم در مرحله اول و سپس صادرات و ایجاد درآمد ارزی در مرحله بعد، فقط به واردات و هزینه‌های ارزی توجه می‌شود، سوالی است که باید مسئولین امر پاسخگو باشند.

قبل از انقلاب در شمال شرق کشور کشتزارهای وسیعی برای تولید پنبه ایجاد شده بود و سالانه بیش از سیصد هزارتن پنبه تولید می‌شد که بیشتر آن را به صورت پنبه آماده صادر می‌کردند. با داشتن چنین ماده اولیه‌ای می‌باید صنایع نساجی برمبنای آن طراحی، تنظیم و احداث می‌شد، یعنی تولید منسوجات نخی توسعه می‌یافت و زمینه ترقی و تکامل و صادرات آن فراهم می‌شد. در این زمینه، یعنی احداث کارخانجات، تعلیم کارگران، آموزش تخصصی افراد باید برنامه‌ریزی‌های مفصل و سرمایه‌گذاری‌های کلان انجام می‌شد. اما به جای چنین کوششی مسئولین تصمیم گرفتند کارخانجات تولید منسوجات با الیاف مصنوعی تاسیس کنند؛ با این استدلال که درایران گاز طبیعی وجود دارد و در آینده صنایع پتروشیمی دایر خواهد شد. البته، نه توان ایجاد صنایع پتروشیمی را، و نه احداث کارخانجات تولید منسوجات الیاف مصنوعی را نفی کرد و غرض هم این نیست، بلکه آنچه مهم است

«ردیف زمانی» است. اول باید الیاف مصنوعی تولید کرد، بعد منسوجات، نه برعکس! حاصل این گونه تصمیم‌گیری آن شد که نه تنها در سالهای قبل و بعد از انقلاب ما الیاف مصنوعی وارد کرده‌ایم، بلکه هنوز هم مجبور به واردات الیاف مصنوعی هستیم. اگر نیاز به واردات الیاف مصنوعی برطرف شود، بازهم باید «مواد افزودنی» وارد کنیم!

در حال حاضر ظرفیت اسمی واحدهای نساجی سیستم پنبه‌ای در کشور سالانه حدود ۲۱۲ هزارتن است که ۱۸۰ هزارتن آن به پنبه و ۴۰ هزار تن آن به ویسکوز و پلی‌استر اختصاص دارد. البته هیچگونه ارقام رسمی در این مورد که اگر صنایع نساجی، پوشاک و چرم در اشتغال کامل باشند، به چه مقدار ارز احتیاج خواهد بود، منتشر نشده است، ولی کارشناسان برآورد می‌کنند که سالانه حدود ۴۰۰ میلیون دلار ارز موردنیاز است. در سال گذشته مبلغ ۲۸۴ میلیون دلار برای واردات مواد اولیه و قطعات تخصیص یافت. این مبلغ غیر از مبالغی است که برای واردات پارچه و یا سایر موارد اختصاص یافته است.

مشکل اساسی دیگر صنایع نساجی، همچون اکثر صنایع کشور، وابستگی به مواد اولیه، قطعات و دانش فنی است که باید وارد کرد و برای آن ارز پرداخت و اگر ارز به موقع تامین نشد، مشکل تولید پیش می‌آید.

مشکل دیگر صنایع نساجی، طبق نظر کارشناسان، واردات بی‌رویه منسوجات است. در سمینار فرصتها و تنگناهای صنایع نساجی‌های وزیر صنایع نیز به این نکته اشاره کرده و خواهان افزایش تعرفه گمرکی برای جلوگیری از واردات شد. اما چند روز بیشتر از این انتقاد نگذشته بود که وزارت‌تخانه ایشان مجوز واردات ۲

مدرسه راهنمایی دخترانه نور ایمان

غیرانتفاعی
تاسیس ۱۳۷۳

- قبولی ۱۰۰ درصد دانش آموزان
- احراز رتبه اول در مسابقات علمی منطقه، المپیاد ریاضی

خیابان ستارخان، پشت برق آلستوم، خیابان سازمان آب، مقابل مدرسه جهانی نسب، خیابان اروند، قطعه ۲۴۹۸
تلفن: ۸۲۰۸۲۸۵

نساجی، نخریدن کفش و کیف، آنهم از نوع ارزان قیمت آن، از یک سو دلالت بر ناتوانی مردم از خرید حتی اجناس ضروری و ارزان دارد و از سوی دیگر باعث به حداقل رسیدن نقدینگی شرکتها شده، و ورشکستگی و یا لاقط تعطیل شدن موقت یا دائمی کارخانهها را در پی خواهد داشت. رکود هشدار دهنده کنونی همراه با تورم که اقتصاد کشور را بسوی احتضار می برد، ناشی از سیاستهای انقباضی غلطی است که از اوایل سال ۱۳۷۴ توسط بانک مرکزی اعمال می شود. حال تا کمی وقت باقی است بانک مرکزی باید در سیاستهای پولی خود تجدیدنظر کند و سیاست انقباضی خود را در قبال بخش خصوصی و شرکتهای دولتی تغییر دهد و در عوض اجازه سوء استفاده به دولت ندهد تا هر قدر دلش می خواهد اسکناس چاپ کند و کسر بودجه خود را از این راه تأمین نماید.

دستگاهها،
- انباشت شدید محصول به فروش نرفته.
این ها مشکلاتی است که دامنگیر تمام صنایع کشور است و گله از این که در صنایع نساجی یک استراتژی مشخص و مدون وجود ندارد، شکوه بی موردی است، چون در هیچ یک از صنایع کشور چنین استراتژی یافت نمی شود. همچنین تاسف دیر انجمن صنایع نساجی که هیچ سازمان و نهاد رسمی در کشور از کارخانههایی که با مشکل مواجه هستند، حمایت نمی کند، بی فایده است. چون در کشور هیچ کس مسئول تصمیم دیگری که به طور جمعی گرفته می شود، نیست و چنین وضعی در مورد شورای اقتصاد و سایر شوراها که تعداد آنها هم کم نیست، وجود دارد.
مهمترین مشکل صنایع نساجی و سایر صنایع کشور در حال حاضر به فروش نرفتن محصولات آنها است. انباشت بیش از ۱۰۰ میلیارد ریال منسوجات در انبار کارخانجات

میلیون متر پارچه چادری و مقداری پارچه جین را به وزارت بازرگانی داد!
مشکلات زیاد دیگری گریبانگیر دست اندرکاران صنایع نساجی است که به برخی از آن ها اشاره می شود:
- کمبود شدید نقدینگی ریالی،
- عدم تخصیص ارز کافی و به موقع توسط بانک مرکزی،
- بی ثباتی و تعارض در قوانین تولید و صادرات،
- تعدد انواع مالیاتها و عوارض، گاهی تا بیش از ۵۰ نوع،
- کمبود مواد اولیه،
- ضعف نیروی انسانی،
- مسدود شدن معادل وجه ریالی ثبت سفارش برای گشایش اعتبار نزد سیستم بانکی،
- بالا بردن قیمت تمام شده،
- قوانین کار،
- فرسودگی زیاد ماشین آلات و

بورس آموزشی مدیرین تدر ژاپن

ASSOCIATION OF IRAN'S JAPAN ALUMINI

انجمن ایرانیان فارغ التحصیل ژاپن، با همکاری موسسه AOTS، سی (۳۰) نفر از مدیران واحدهای تولیدی، خدماتی و مسئولین سازمانهای دولتی را جهت گذراندن هشتمین دوره (PIRE-8) Program for Iranian Entrepreneurs به ژاپن اعزام می نماید. مدت دوره دو هفته بوده و از ۱۱ نوامبر ۱۹۹۸ (۲۰ آبان ۱۳۷۷) در شهر یوکوهاما شروع می شود. دوره فوق به زبان انگلیسی اجرا می گردد. هزینه های آموزشی و اقامت مربوط به این دوره را موسسه AOTS تقبل خواهد نمود. هزینه بلیط و بخشی از هزینه های دفتری این انجمن، به عهده متقاضی می باشد. آن گروه از متخصصین و مدیرانی که علاقمند به شرکت در دوره های فوق بوده و تسلط کامل به زبان انگلیسی داشته باشند، تقاضای کتبی خود را که شامل مشخصات پرسنی و سوابق تحصیلی و تجربی باشد به آدرس انجمن به شرح زیر: «انجمن ایرانیان فارغ التحصیل ژاپن»، تهران، صندوق پستی ۱۵۸۷۵/۵۷۵۴ به ترتیبی ارسال نمایند که حداکثر تا تاریخ ۳۱ خرداد ماه ۱۳۷۷ به این انجمن واصل گردد. فقط به تقاضاهای مبسوط و کامل ترتیب اثر داده خواهد شد. انتخاب اولیه متقاضیان توسط این انجمن و انتخاب نهایی بوسیله موسسه AOTS انجام خواهد پذیرفت. توجه: در تقاضای خود، لطفاً نام دوره مورد نظر را قید فرمایید.

انجمن ایرانیان فارغ التحصیل ژاپن